

РОЗДІЛ 8 ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

УДК 336.77.067.31

Алексєнко Л. М.

Івано-Франківський навчально-науковий інститут менеджменту
Тернопільського національного економічного університету

Карпа І. С.

Тернопільський національний економічний університет

ІНСТИТУЦІЙНІ ІМПЕРАТИВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ РОЗВИТКУ РИНКІВ КАПІТАЛУ ТА НЕРУХОМОСТІ

Статтю присвячено теоретичним, методологічним і організаційно-прикладним аспектам розробки інституційних імперативів розвитку ринків капіталу та нерухомості в контексті забезпечення фінансової безпеки держави. Обґрунтовано, що прямі іноземні інвестиції можуть покращити фінансові вкладення і технологічний супровід процесів макроекономічної стабілізації національної економіки. Рівень фінансової безпеки держави потребує подолання корупції й на державному рівні імплементацію та модифікацію практики співробітництва з офшорними державами.

Ключові слова: фінансова безпека, ринок капіталу, ринок нерухомості, глобалізація, інвестиційний клімат, ризик.

Постановка проблеми. Фінансова нестабільність у світовій економіці пов'язана з інтенсифікацією процесів глобалізації. Професор Гарвардського університету Б. Ліндсі в праці «Глобалізація: повторення пройденого. Невизначене майбутнє глобального капіталізму» визнає, що глобалізація, по суті, не зовсім економічне явище і в історичній перспективі її варто розуміти як подію політичну [1, с. 26–27]. Поглиблення кризових явищ у світовій політиці та економіці трансформує поняття «глобалізація» у поняття «глобальна нестабільність». Сучасна глобальна нестабільність супроводжується використанням і поширенням в економічних системах так званих технологій «керованого хаосу». Головною причиною глобальної нестабільності є геополітичні ризики, які посідають основне місце в ієрархії загроз, тому проблематика забезпечення фінансової безпеки розвитку ринків капіталу та нерухомості є актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методологічні засади дослідження проблематики формування й розвитку ринку здійснювали класики економічної науки А. Сміт, Д. Рікардо, А. Маршалл, Ж.-Б. Сей, Дж. Кейнс; новітні підходи представлено в працях М. Аболафія, У. Бейкера, К. Бессі, Р. Фолкнера, Дж. Фішера, О. Фавро. У сучасній економічній літературі інституційні імперативи забезпечення фінансової безпеки розвитку ринків капіталу та нерухомості досліджують з урахуванням їхньої багатоваріантності, альтернативності та ризикованості. Серед українських економістів вагомий внесок у розробку цієї тематики зробили О.І. Барановський (методологія оцінки та механізми забезпечення фінансової безпеки) [2]; М.М. Єрмошенко (розробка стратегії забезпечення фінансової безпеки з урахуванням національних інтересів і реальних загроз) [3]; К.В. Орехова (науково-методичні підходи до удосконалення класифікації факторів фінансової безпеки підприємства) [4, с. 79–86]; Н.Н. Пойда-Носик (теоретична концептуалізація фінансової безпеки суб'єктів підприємства та її роль у забезпеченні національної економічної безпеки) [5, с. 340–342]; І.О. Ревак, В.Ю. Прокопенко (удосконалення механізму забез-

печення фінансової безпеки України з урахуванням особливостей її об'єктів та суб'єктів) [6, с. 152–154; 4, с. 238–247].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Зростаючі геополітичні протистояння підсилюють загальну фінансову невизначеність. Водночас наявність диспропорцій у соціально-економічному розвитку країни позначається на рівні фінансової безпеки країни. Щодо системи забезпечення фінансової безпеки, то сьогодні поза належною увагою залишається система відповідних інститутів та організаційно-управлінських структур, які мають займатися цією проблематикою, концепція їхньої перспективної побудови.

Мета статті полягає у визначенні інституційних імперативів розвитку ринків капіталу та нерухомості в контексті захисту національних економічних інтересів, національних цінностей та недопущення втрати фінансової незалежності держави.

Виклад основного матеріалу дослідження. У світовій економіці відцентрові тенденції в русі капіталів зумовлені нестабільністю бюджетно-фінансових систем розвинутих країн та проблемністю залучення іноземних інвестицій на міжнародних біржах при розміщенні цінних паперів. У 2015 р. світова економічна активність залишалася низькою. Зростання економіки в країнах із ринком, що формується, і в країнах, що розвиваються, знижувалася п'ятий рік підряд (хоча становило понад 70% світового зростання) [7].

У глобальній економіці відбуваються три основні процеси: поступове сповільнення зростання й «перебалансування» економічної активності в Китаї на основі переорієнтації з інвестицій та обробної промисловості на споживання і послуги; зниження цін на енергоресурси та інші біржові товари; збереження жорсткої грошово-кредитної політики у США та продовження пом'якшення грошово-кредитної політики в провідних країнах із розвинутою економікою.

Кон'юнктура ринків погіршується і на міжнародних фінансових ринках, відбувається перерозподіл інвестицій на користь більш надійних

фінансових інструментів; скорочується приплив капіталу на ринки, що розвиваються, та збільшуються його вкладення у фінансові інструменти розвинених країн. Залучення інвестицій на ринки, що розвиваються, суттєво скоротилося та, незважаючи на нульові або низькі ставки прибутковості на ринках розвинених країн, інвестори продовжують збільшувати вкладення в цінні папери для цієї групи держав.

Принципово важливими залишаються заходи щодо підвищення потенційних обсягів виробництва за допомогою структурних реформ [8]. Плани структурних реформ повинні визначатися умовами країни, проте принциповими постулатами залишається мінімізація надмірної заборгованості та зниження бар'єрів для виходу на ринки капіталу, товарів і послуг із метою гарантування національної фінансової безпеки.

У науковій літературі точаться дискусії відносно трактування сутності об'єктів та суб'єктів фінансової безпеки. І.О. Ревак під фінансовою безпекою розуміє динамічний стан фінансових відносин, за якого б створювались сприятливі умови та необхідні ресурси для розширеного відтворення, економічного росту та підвищення життєвого рівня населення, удосконалення національної фінансової системи для успішної протидії внутрішнім і зовнішнім факторам дестабілізації фінансового стану в державі [9, с. 241].

В економічній літературі фінансову безпеку суб'єктів підприємства розглядають як важливу складову економічної безпеки і спроможність здійснювати фінансово-господарську діяльність для забезпечення стабільної діяльності та розвитку суб'єктів підприємства з урахуванням превентивних заходів щодо попередження реальних і потенційних загроз [4, с. 81–82; 5, с. 341–342].

Поділяємо точку зору І.О. Ревак, В.Ю. Прокопенко, що виділення об'єктів та суб'єктів фінансової безпеки є початковим етапом у складному процесі забезпечення фінансової безпеки держави в цілому [6, с. 154]. У науковій літературі виділяють об'єкти та суб'єкти фінансової безпеки [3, с. 34; 2, с. 28–31]. Об'єктами фінансової безпеки є: фінансові інтереси держави, регіону, підприємства, домогосподарства, особи; фінансові ресурси держави, регіону, підприємства, домогосподарства, особи; фінансова система держави, усі її сфери (фінанси суб'єктів господарювання, державні фінанси, міжнародні фінанси, фінансовий ринок) та ланки (фінанси підприємств, фінанси домогосподарств, державний бюджет, цільові державні фонди, державний кредит, фінанси державного сектору, ринок цінних паперів, ринок позичкових капіталів, фінанси міжнародних організацій, міжнародні розрахунки, страхування (особисте, майнове, відповідальності, підприємницьких ризиків)).

Ураховуючи особливості структури фінансової безпеки та її складові елементи, до об'єктів фінансової безпеки відносять: інвестиційні ресурси, грошові кошти, національну та іноземну валюти, внутрішній та зовнішній борг, цінні папери, форми безготівкових розрахунків, страхові платежі, податкові платежі. Комплексна оцінка рівня фінансової безпеки охоплює зміни інтегральних показників фінансової діяльності економічних агентів. В Україні найбільший рівень фінансової безпеки спостерігався у 2005 р. – 85,85%, найменший – 53,18% у 2009 р., упродовж 2010–2013 рр. відбувалося незначне коливання рівня фінансової безпеки в межах 67,62–69,45% [10, с. 48].

Відстеження останніх тенденцій фінансової безпеки засвідчує, що раптове посилення глобального неприйняття ризику, незалежно від причин і в результаті зниження валютних курсів, та можлива фінансова напруженість суттєво впливають на національний ринок капіталу. Варто також ураховувати, що в умовах підвищеного неприйняття ризику й волатильності ринку навіть специфічні шоки у великих країнах із ринком, що формується, можуть викликати широку ланцюгову реакцію в глобальному масштабі.

Формування ефективного і повноцінного механізму для забезпечення фінансової безпеки держави є особливо актуальним, оскільки країни зіштовхуються зі значно вищими надбавками до процентних ставок за дефолт по своїм суверенним боргам, ніж у попередні роки. Тому критерії та принципи фінансової безпеки мають визначати пріоритети удосконалення структурно-організаційних, процедурних, технологічних та ресурсних підходів для оптимізації внутрішніх та зовнішніх боргів.

Модель зростання національної економіки (1992–2015 рр.) була заснована не на залученні інвестицій у нові виробничі потужності, а на підвищенні ефективності використання наявних потужностей і зростанні внутрішнього споживання. Національна промисловість зіштовхнулася з проблемою недостатності потужностей та інвестицій, що визначає одне з основних завдань – забезпечення достатніх обсягів інвестиційних вкладень, що направляються у виробничу сферу.

В умовах реалізації пріоритетних економічних реформ (2015–2016 рр.) особливої уваги заслуговують інвестиційні можливості ринку капіталу. На розвиток світових ринків капіталу впливають потенційне подальше зміцнення долара та жорсткість світових умов фінансування в процесі згорання незвичайно м'якої грошово-кредитної політики у США.

В Україні для реалізації масштабних проектів по диверсифікації економіки та розвитку пріоритетних галузей потрібні стратегічні інвестори. Інвестиції можуть здійснюватися як за рахунок внутрішніх джерел, так і шляхом залучення фінансових ресурсів іноземних інвесторів. Іноземні та вітчизняні інвестори відстежують удосконалювання інвестиційного клімату, зокрема нормативно-правового середовища, методів стимулювання інвестицій, розвиток інфраструктури, якості кадрового потенціалу.

В умовах фінансової невизначеності саме інвестиційний клімат є визначальним для інвесторів. Ми дотримуємося твердження, що інвестиційний клімат – це сукупність сформованих в якій-небудь країні політичних, соціально-культурних, фінансово-економічних і правових умов, що визначають якість підприємницької інфраструктури, ефективність інвестування та ступінь можливих ризиків при вкладенні капіталу [11, с. 359]. Фінансово-економічні умови потребують насамперед стабілізації функціонування банківської системи, розширення спектра банківських послуг, підвищення їхньої якості, що матиме опосередкований позитивний вплив на підвищення довіри до української банківської системи. Поділяємо точку зору Л.В. Сельченко-Сюйва, що суттєвий потенціал «невведених із тіні» заощаджень дає можливість наголосити на необхідності проведення чіткої, зрозумілої, виваженої і послідовної монетарної політики НБУ [12, с. 98].

Для реалізації масштабних проектів по диверсифікації економіки та розвитку пріоритетних

галузей України потрібні стратегічні партнери, зокрема іноземні інвестори, що мають достатні інвестиції та володіють наукомісткими технологіями. Проте в умовах фінансової невизначеності інвестори часто порушують інвестиційні зобов'язання щодо обсягів залучення задекларованих у контракті інвестицій, термінів інвестицій.

Особливу актуальність становлять умови виходу іноземних інвесторів на вітчизняний ринок, зокрема можливості зіштовхнутися з завищеними вхідними бар'єрами, включаючи так звану «податкову нерівність» [13], що проявляється в наявності різниці в рівні оподаткування, що звужує можливості для конкуренції на ринку капіталу.

Активізація залучення інвесторів потребує вдосконалення інвестиційного процесу: нормативно-правового забезпечення, розвитку інфраструктури, формування кадрового потенціалу. Процес залучення нових якісних прямих іноземних інвестицій визначає необхідність прийняття відсутніх або купірування дублюючих законодавчих актів та внесення доповнень у затверджені раніше законодавчі акти.

Проте результатом успішності проведеної інвестиційної політики має бути поліпшення трансграничного руху капіталу. Підсумовуючи результати наукових досліджень, традиційно відтік капіталу в умовах фінансової невизначеності пов'язують із триваючою міжнародною фінансовою кризою і поганим інвестиційним кліматом усередині країни [14, с. 159]. Уважаємо, що для оцінки відтоку капіталу з країни як економічного явища та його наслідків для національної економіки необхідно вивчити структуру відтоку капіталу і причини, що спонукають суб'єктів економічної діяльності виводити капітал із країни.

Однією з основних причин відтоку капіталу є правова незахищеність суб'єктів економічної діяльності, зокрема ризик виникнення необґрунтованих майнових претензій та можливості неправового присвоєння власності – рейдерства. Для попередження негативного впливу на інвестиційний клімат необхідно розробити заходи щодо зміцнення прав власності, зокрема прав акціонерів. Водночас переведення коштів та активів в офшорні компанії використовується як метод додаткового забезпечення їхньої безпеки від можливих вимог із боку фіскальних органів.

На практиці виведені кошти можуть «знеособлено» (через офшори) надходити назад у країну для придбання привабливих вітчизняних активів, у тому числі з використанням корупційних методів. Доцільно враховувати розвиток на державному рівні співробітництва з офшорними державами і модифікацію ініціатив та імплементацію практики їхнього використання США та країнами Європейського Союзу. Нові механізми взаємодії потребують координації з рішучішою протидією корупції, тому що тільки в цьому випадку проведені розслідування більшості економічних злочинів можуть бути доведені до «логічного» завершення.

Важливу роль у політико-соціальній стабільності суспільства відіграє ринок нерухомості – система прямих чи опосередкованих відносин між продавцями і покупцями нерухомості, яка діє на основі правового режиму привласнення, соціального значення, економічних ознак нерухомості. Розвиток ринку нерухомості визначається тенденціями макроекономіки та стану ринку капіталу. Кон'юнктура відносин на ринку нерухомості фор-

мується під впливом різноманітних економічних, політичних, демографічних, соціальних та географічних факторів.

У процесі купівлі-продажу об'єктів нерухомості відбувається багато інших видів господарської діяльності, зокрема інвестування. За інвестиційною мотивацією ринок нерухомості визначається як такий, що приносить дохід; сприяє оптимізації оподаткування; має потенціал приросту вартості.

З точки зору інвестиційної спрямованості ринок нерухомості є привабливим у контексті збереження і накопичення капіталу. За допомогою механізму інвестування на даному ринку відбувається трансформація заощаджень і нагромаджень суспільства, а нерухоме майно є гарантією та елементом страхування від можливих інвестиційних ризиків.

Розвиток ринку житлової нерухомості визначається попитом і пропозицією на житло, цінами на землю та житлові об'єкти, умовами оренди нерухомості. Учені-економісти [15, с. 112] визнають, що однією з проблем розвитку ринку житлової нерухомості є неефективність житлово-комунального господарства, зокрема брак прозорого механізму формування тарифів, що посилює невдоволення громадян до місцевої влади та впливає на зростання розмірів їх заборгованості за спожиті послуги.

Уважаємо, що ринок нерухомості тісно інтегрований в інфраструктуру ринкової економіки, тому держава має ефективніше регулювати інвестиційні процеси на цьому ринку, оскільки інвестування в нерухомість характеризується високим мультиплікаційним ефектом і сприяє не тільки розвитку суміжних галузей, а й зниженню соціальної напруги в суспільстві. Відповідно, проведення земельної та житлової реформ має відбуватися з урахуванням їхньої соціальної спрямованості. В умовах макроекономічної дестабілізації важливу роль має відіграти вдосконалення правовідносин на ринку нерухомості:

– Закон України «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку» від 14.05.2015 р. № 417-VIII визначає особливості розв'язання проблем реалізації права власності у багатоквартирному будинку, створення умов для ефективнішої експлуатації та утримання житлового фонду, вибір альтернативних методів управління спільним майном мешканців багатоквартирного будинку [16];

– Закон України «Про внесення змін до деяких законів України у сфері комунальних послуг» від 16.07.2015 р. № 626-VIII визначає заходи, спрямовані на встановлення економічно обґрунтованих тарифів на житлово-комунальні послуги та оптимізацію навантаження на державний бюджет у частині відшкодування заборгованості з різниці в тарифах [17];

– Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році» від 24.12.2015 р. № 909-VIII передбачає звільнення від податку на доходи фізичних осіб суми коштів, прощені кредитором за іпотечними кредитами в іноземній валюті, що отримані на придбання єдиного житла. Це сприятиме реструктуризації валютних кредитів на єдине житло і зниженню соціальної напруги в суспільстві [18].

Визначення основних пріоритетів розвитку ринку нерухомості має враховувати циклічність та динамічність економічної системи, тому державні регулятори в сегменті вдосконалення сис-

теми управління нерухомістю, що перебуває в державній власності, повинні сприяти підвищенню прибутковості майнових об'єктів, ефективнішому використанню майнового комплексу країни, залученню інвестицій у реальний сектор економіки.

Висновки. Фінансова безпека характеризує захищеність агентів соціально-економічних відносин від негативних впливів зовнішнього середовища, а також спроможність здійснення превентивних заходів щодо попередження різноманітних зовнішніх та внутрішніх загроз. Фінансова безпека сприяє конкурентоспроможності та фінансовій стабільності економічних агентів.

Стабілізація макроекономічного розвитку потребує розвитку фінансового, виробничого і науково-технічного потенціалу. Стимулюванню інвестицій сприятиме пропаганда інвестиційних можливостей національної економіки. У даному контексті залучення прямих іноземних інвестицій є важливою компонентою розвитку країни. Прямі іноземні інвестиції можуть покращати фінансові вкладення і технологічний супровід процесів макроекономічного розвитку та конкурентоспроможності, що сприятиме зниженню вразливості національної економіки.

В умовах фінансової нестабільності скорочення світових потоків прямих іноземних інвестицій супроводжується поглибленням конкуренції за інвестиції серед країн з ринками, що формуються. Важливу роль відіграє економічна політика держави щодо розробки стратегій у сфері залучення інвестицій. Дана політика має бути довгостроковою та стратегічно вивіреною. Водночас податково-бюджетна політика має бути орієнтованою на підтримку відновлення продуктивного капіталу, зокрема за допомогою інвестицій, залучених на ринку капіталу.

Збільшення обсягів залучення інвестицій має супроводжуватися реалізацією великих інвестиційних проектів. Важливим є створення агентства по прямих іноземних інвестиціях, яке здійснюватиме відбір потенційних компаній-інвесторів у пріоритетні галузі та розроблятиме проекти для інвесторів. Кардинальне підвищення якості інвестицій має бути за рахунок посилення інноваційної спрямованості інвестиційної діяльності та зростання ефективності інвестиційних процесів на основі використання прогресивних схем інвестування (розширення практики публічно-приватного фінансування інвестиційних проектів).

Список літератури:

1. Линдси Б. Глобализация: повторение пройденного. Неопределённое будущее глобального капитализма / Б. Линдси ; пер. с англ. Б. Пинскера. – М. : ИРИСЭН, Мысль, 2011. – 416 с.
2. Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення) : [монографія] / О.І. Барановський. – К. : КНТЕУ, 2004. – 759 с.
3. Єрмошенко М.М. Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення / М.М. Єрмошенко. – К. : КНТЕУ, 2001. – 309 с.
4. Орехова К.В. Удосконалення класифікації факторів фінансової безпеки підприємства / К.В. Орехова // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2012. – № 1(13). – С. 79–86.
5. Пойда-Носик Н.Н. Сутність фінансової безпеки суб'єктів підприємництва та її роль у забезпеченні національної економічної безпеки / Н.Н. Пойда-Носик // Вісник ЖДТУ. – 2011. – № 1(55). – С. 340–342.
6. Ревак І.О. Об'єкти та суб'єкти фінансової безпеки держави / І.О. Ревак, В.Ю. Прокопенко // Тези доповідей III міжнародної НПК «Інформаційна та економічна безпека» (INFECO-2010). – С. 152–154 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.hups.mil.gov.ua/.../soi_2010_3_73.pdf.
7. Снижение спроса, ухудшение перспектив // Бюллетень ПРМЭ. – 2016, январь. – 7 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.imf.org/external/russian/pubs/ft/WEO/2016/update/01/pdf/0116r.pdf>.
8. Звіт про хід і результати виконання програми діяльності Кабінету Міністрів України у 2015 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/ru/cardnpd?docid=248801229>.
9. Ревак І.О. Механізм забезпечення фінансової безпеки України: теоретичний аспект / І.О. Ревак // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна : зб. наук. праць. – 2009. – Вип. 2. – С. 238–247.
10. Марина А.С. Фінансова безпека України: проблеми та перспективи / А.С. Марина // ECONOMIC ANNALS-XXI. – 2013. – № 7–8(2). – С. 47–49.
11. Финансово-кредитный энциклопедический словарь / Под общ. ред. А.Г. Грязновой. – М. : Финансы и статистика, 2002. – 1168 с.
12. Єльченко-Сюйва Л.В. Довгострокове проектне фінансування у забезпеченні державної політики економічного зростання / Л.В. Єльченко-Сюйва // Інвестиції: практика та досвід. – 2012. – № 1. – С. 94–98.
13. Houlder V. International tax loopholes / Vanessa Houlder // Financial Times. – [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.ft.com/intl/cms/s/0/024ead26-7537-11e2-b8ad-00144feabdc0.html#axzz2OjekS4T5>.
14. Каратаев С.В. «Бегство капитала» из России – причина или следствие неблагоприятного инвестиционного климата? / С.В. Каратаев // Проблемы национальной стратегии. – 2013. – № 3(18). – С. 158–173.
15. Буряченко А. Світовий досвід фінансування розвитку інфраструктури міст / А. Буряченко, Л. Гераймович // Міжнародна економічна політика. – 2014. – № 1(20). – С. 105–128.
16. Закон України «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку» від 14.05.2015 р. № 417-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/417-19>.
17. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України у сфері комунальних послуг» від 16.07.2015 р. № 626-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/626-19>.
18. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році» від 24.12.2015 р. № 909-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/909-19>.

Алексеенко Л. М.

Ивано-Франковский учебно-научный институт менеджмента
Тернопольского национального экономического университета

Карпа И. С.

Тернопольский национальный экономический университет

ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ ИМПЕРАТИВЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ РАЗВИТИЯ РЫНКОВ КАПИТАЛА И НЕДВИЖИМОСТИ

Резюме

Статья посвящена теоретическим, методологическим и организационно-прикладным аспектам разработки институциональных императивов развития рынков капитала и недвижимости в контексте обеспечения финансовой безопасности государства. Обосновано, что прямые иностранные инвестиции могут улучшить финансовые вложения и технологическое сопровождение процессов макроэкономической стабилизации национальной экономики. Уровень финансовой безопасности государства нуждается в преодолении коррупции и на государственном уровне имплементации и модификации практики сотрудничества с офшорными государствами.

Ключевые слова: финансовая безопасность, рынок капитала, рынок недвижимости, глобализация, инвестиционный климат, риск.

Alekseyenko L. M.

Ivano-Frankivsk Research and Development Institute of Management
Ternopil National Economic University

Carpa I. S.

Ternopil National Economic University

INSTITUTIONAL IMPERATIVES OF PROVIDING OF FINANCIAL SAFETY OF CAPITAL DEVELOPMENT AND REAL ESTATE MARKETS

Summary

The article is sacred to the theoretical, methodological and organizationally-applied aspects of development of institutional imperatives of development of capital and real estate markets in the context of providing of financial safety of the state. Reasonably, that direct foreign investments can improve financial investments and technological accompaniment of processes of the macroeconomic stabilizing of national economy. Financial strength of the state security needs overcoming of corruption and at state level concordance and modification of practice of collaboration with the offshore states.

Keywords: financial safety, capital market, property market, globalization, investment climate, risk.

УДК 339.542.2

Гуменюк О. Г.

Чортківський навчально-науковий інститут підприємництва і бізнесу
Тернопільського національного економічного університету

СИСТЕМА ОЦІНКИ РИЗИКІВ МИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Розглянуто класифікацію основних показників наявності ризику за напрямками зовнішньоекономічної операції. Окреслено поняття ризику митного регулювання, наголошено на існуванні об'єктивних показників, критеріїв, індикаторів ризику на всіх етапах ведення зовнішньоекономічної діяльності, які беруться до уваги представниками митних органів. Детально проаналізовано сукупність ризиків товарних та транспортних документів, перелічено основні джерела виникнення ризиків митного контролю та митного оформлення. Розроблено рекомендації щодо подолання ризиків ведення митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Ключові слова: ризики митного регулювання, зовнішньоекономічна діяльність, митні процедури, митна вартість, митний контроль.

Постановка проблеми. На сьогодні міжнародна спільнота розробила низку правил, які покликані забезпечити уніфікацію митних процедур, що здійснюються митними органами різних держав, та створити сприятливі умови для митного регулювання зовнішньої торгівлі. Усе це відбувається шляхом скорочення часу проведення митних контрольних заходів та усунення підстав для проведення суцільного догляду експортно-імпорتنних товарів. Варто зазначити, що обрання тих чи інших форм митного контролю та митного

оформлення товару здійснюється за результатами використання системи управління ризиками, яка базується на методах аналізу ризиків. Окрім того, митні органи організують проведення митного контролю на підставі визначеної вірогідності наявності порушень митного законодавства суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності у конкретній партії товару.

Відмітимо, що митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності є одним із діючих засобів, що застосовуються з метою державної під-